

GÜNAH KEÇİSİ

Aydınlık Dergisi, 26 Ağustos 1995

Yıldırım Koç

Museviler eskiden yılın belirli bir günü iki keçi seçerler, bunlardan birini kurban ederler, günahlarını da ikinci keçiye yüklediklerine inanarak onu çöle kovalarlarmış. Böylece hepsi her yıl günahlarından arındıklarına inanırmış. Günah keçisi veya günah tekesi sözü buradan kaynaklanıyor.

Toplumumuzda geleneksel günah keçileri var. Bunların başında da TÜRK-İŞ geliyor. TÜRK-İŞ, 1 milyonu aşkın üye, 33 bağlı sendika ve 5 TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyesiyle bir bütünlük. Ancak birşeyler kötü gitti mi, bunda doğrudan suçu olsun olmasın, hedef TÜRK-İŞ oluyor. TÜRK-İŞ'in, Yönetim Kurulu'nun, Başkanlar Kurulu'nun hiç mi eksikliği ve hatası yok? Var, tabii. Az veya çok kimin eksikliği veya hatası yok ki. Bunlar uygun bir dille eleştirilebilir, hataların düzeltilmesi ve eksikliklerin giderilmesi için katkıda bulunulabilir. Ama benim kabullenemediğim, birilerini veya bazı kuruluşları günah keçisine döndürmek. "Adı çıkacağına canı çıksın," derler ya, bu iş de öyle. Bir dönem yapılan bazı hatalar nedeniyle ad çıkınca, ondan kolay kolay kurtulunmuyor, her gelen kendi suçunu atıyor. İşin ilginç tarafı, bir çok insan da buna inanıyor.

TÜRK-İŞ son üç yıl içinde önemli kitle eylemleri gerçekleştirdi. Bunların bir bölümünde işçi kitlesi TÜRK-İŞ'in bu kararları almasında etkili oldu, bir bölümünde ise TÜRK-İŞ öndeydi. Örneğin, 24 Nisan 1994 günü Ankara'da 5 Nisan İstikrar Programını protesto için yapılan İşsizlik ve Pahalılıkla Mücadele Mitinginde işçi sınıfı henüz duyarlı değildi. 1 Mayıs 1994 kutlamalarında da aynı duyarsızlık gözükte. TÜRK-İŞ öndeydi. 5 Ağustos 1995 Emeğe Saygı yürüyüş ve mitinginde ise, TÜRK-İŞ'in aldığı ve uyguladığı karar, tabanın isteklerine uygundu; TÜRK-İŞ gereken adımı attı, kitle de destekledi.

TÜRK-İŞ'in eylemlerini herkes eleştirebilir mi? Hayır. Eyleme katılanın eleştiri hakkı vardır. Örneğin, başta TÜMTİS, Deri-İş, Liman-İş, Petrol-İş, YOL-İŞ, Selüloz-İş olmak üzere bazı sendikaların TÜRK-İŞ'in eylemlerini sınırsız eleştirme hakları vardır ve bu haklarını kullanırlar; çünkü bu sendikalar ve diğer bazıları, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun aldığı tüm kararları tam anlamıyla uygulamışlardır.

Ama Hava-İş Sendikası için aynı değerlendirmeyi yapmak mümkün değil. Hava-İş Sendikası Eski Genel Başkanı Atılay Ayçin, Söz Dergisi'nde kendisiyle yapılan bir görüşmede şunları söylüyor¹:

"Siyasi iktidarın saldırgan politikalarına sessiz kalan bir TÜRK-İŞ, 1995 kamu sözleşmelerinde saldırgan tavır izleyen kamu işveren sendikalarına bugünkü uygulamalarına ilişkin yetkiyi vermiş olmaktadır... teslimiyet politikaları belirleyiciliğini sürdürmektedir."

TÜRK-İŞ sessiz kalmış. TÜRK-İŞ teslimiyet politikası sürdürüyormuş.

Böyle büyük iddialar karşısında yapılacak iş, yaşananları hatırlamaktır.

TÜRK-İŞ 20 Temmuz 1994 günü ülke çapında ve Demokrasi Platformu ile birlikte bir genel eylem düzenledi. Atılay Ayçin'in genel başkanlığındaki Hava-İş Sendikası ise 19 Temmuz günü işyerlerinde dağıttığı bildiri ile bu eylemi kırmaya çalıştı; eyleme katılmadı.

---

¹ 22 Temmuz 1995, Söz.

TÜRK-İŞ 26 Kasım 1994 günü Ankara'da 100 binden fazla işçinin katıldığı Büyük Yürüyüş'ü gerçekleştirdi. Atılay Ayçin'in Hava-İş Sendikası bu yürüyüşte yoktu.

Hava-İş'in 22. olağan genel kurulu 13 Ocak 1995 tarihinde toplandı. Sendikaların genel kurullarına sunulan çalışma raporlarını toplama gibi bir alışkanlığım var. En ilginçlerinden biri, Hava-İş'in bu raporu. Raporda, önsöz ve delege listesinin ardından, 40 sayfa toplu sözleşme bilgileri, 30 sayfa uluslararası ilişkiler, 38 sayfa hukuk, 47 sayfa eğitim ve 3 sayfa da örgütlenme bölümleri yer alıyor. Rapor böylece bitiyor. Üç yıllık dönemde Türkiye'de verilen sendikal mücadeleden, eylemlerden, kamu çalışanları sendikacılığı hareketinden söz eden, bırakın ayrı bir bölümü, tek bir sayfa yok.

Hava-İş Sendikası, 12 Temmuz 1994 tarihinden beri TÜRK-İŞ'in Başkanlar Kurulu toplantılarına ve hiçbir eylemine katılmıyor.

18 Temmuz 1995 günü Ankara'da Sendika ve Şube yöneticilerinin toplantısı ve ardından yürüyüşü yapıldı. Hava-İş'çiler yoktu.

21 Temmuz 1995 günü tüm işyerlerinde sabahları servis araçlarına binilmedi ve işyerlerine yürünerek gidildi. Hava-İş'çiler katılmadı.

25 Temmuz 1995 günü DYP ve CHP il merkezleri ziyaret edilerek protesto edildi. Hava-İş'çiler yoktu.

5 Ağustos 1995 günü Ankara'da Emeğe Saygı Yürüyüş ve Mitingi gerçekleştirildi. Hava-İş Sendikası yoktu.

8 Ağustos 1995 günü işbaşında iş durdurma ve gece işyerini terketmeme eylemi yapıldı. Hava-İş'çiler katılmadı.

Hava-İş'in yöneticileri ilginç bir tavır sergiliyor.

1993 yılı Şubat ayında THY işyerlerinde grev oylaması yapıldı. Grev oylaması kaybedildi.

1995 yılında THY işyerlerinde grev ertelendi; işyerlerinde hiçbir direniş örgütlenmedi.

1995 yılında Havaş işyerinde greve çıkıldı, aynı işyerini paylaşan THY işçilerinin destek vermesi sağlanamadı.

Özelleştirilmek istenen Havaş işyerinde büyük baskılar uygulandı ve diğer sendikalarca bu greve yeterli destek verilmedi. Ancak bunda sadece diğer sendikalar mı suçlu?

Sabri Topçu TÜMTİS'in Genel Başkanıdır. TÜMTİS ölümüne bir mücadele veriyor. Sabri Topçu ne dese, buna hakkı vardır.

Yener Kaya Deri-İş'in Genel Başkanıdır. Deri-İş ölümüne bir mücadele veriyor. Yener Kaya ne derse desin, buna hakkı vardır.

Diğer bazı sendikalar için de durum aynı.

Ama Atılay Ayçin'in TÜRK-İŞ'in teslimiyetine ilişkin ettiği her sözü okudukça, aklıma günahlarını bir günah keçisine yıktığına inanarak kendisini rahatlatan eski Museviler geliyor. Günah keçilerine eski museviler inanabilir, ama bizim inanmamız beklenmesinler, lütfen.

